

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över betänkandet "Nästa fas i e-hälsoarbetet" (SOU 2015:32, S 2015/2282/FS)**Allmänna synpunkter**

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har enligt sin instruktion till uppgift att ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvården, tandvården och omsorgen. Det är också utifrån detta perspektiv Vårdanalys yttrande tar sin utgångspunkt.

Vårdanalys delar utredningens bedömning att det är angeläget att få på plats en mer ändamålsenlig och säker informationshantering i hälso- och sjukvården, på öppenvårdsapotek och i socialtjänsten. Vi har i tidigare rapporter, till exempel *Ur led är tiden* (2013:9) och *Registrera flera eller analysera mera?* (2014:9) samt i pågående projekt rörande nationella riktlinjers effekter ur ett patientperspektiv, samordnad vård och omsorg och patientintegritet, uppmärksammat brister i fråga om IT-systemens ändamålsenlighet och förmåga att kunna fungera tillsammans och kunna kommunicera med varandra.

Utredningens problembeskrivning samt lösningar fokuserar på såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten. Emellertid saknas i högre utsträckning kunskap om IT-relaterade problem och behov inom socialtjänstens område. Vårdanalys anser att utredningen hade tjänat på att ägna mer uppmärksamhet åt detta.

Vårdanalys instämmer i utredningens bedömning att staten bör ges en mer tydlig roll för att bidra till en mer ändamålsenlig informationshantering inom vården och omsorgen. De problem som betänkandet beskriver ger visserligen en rättvisande bild av dagens situation men myndigheten anser att det hade varit värdefullt med fördjupad analys generellt, och mer specifikt att alternativa lösningar på problemen diskuterats på ett tydligare sätt. Exempelvis hade ett mer grundligt resonemang kring möjligheten att skapa ett sammanhållet system för informationshantering utifrån stordriftsfördelar och kostnadsbesparingar varit av värde och dessutom angeläget från ett patient- och brukarperspektiv. I avsaknad av en mer djupgående analys av olika alternativ är det svårt att bedöma huruvida utredningens förslag är de mest ändamålsenliga.

7 Samverkans- och beslutsformer

Utredningen beskriver att det finns behov av tydligare nationell struktur, styrning och koordinering av e-hälsoarbetet. Den ser ett behov av en ny nationell e-hälsostrategi med tydliga mål och prioriterade insatser. För att hantera detta föreslår utredningen en ny samverkansorganisation och beslutande nämnd. Vårdanalys ställer sig bakom de delar av förslagen som innebär förbättrade mekanismer för nationell samordning och beslutsfattande, och menar vidare att det är av största vikt att samverkansnämnden blir beslutsför och förmögen att fatta angelägna normerade beslut. Vidare menar vi att det även är viktigt att säkerställa att det finns ett inbyggt analys- och lärandeperspektiv i arbetet. Utifrån detta kan organiserandet av arbetet utvecklas ytterligare för att säkerställa att de eftersträlvade vinsterna inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten realiserar.

I det framtida e-hälsoarbetet kommer E-hälsomyndigheten att bli en central aktör. Vårdanalys vill betona betydelsen av att E-hälsomyndigheten får resurser som ger möjlighet att bygga upp de kompetenser som krävs för att koordinera arbetet. Vidare vill vi betona vikten av att berörda verksamheter ges det stöd som de behöver för att införa de regler och riktlinjer som kommer att fastställas i samverkansnämnden och i samverkansorganisationen liksom att myndigheter med tillsynsansvar får resurser som möjliggör detta.

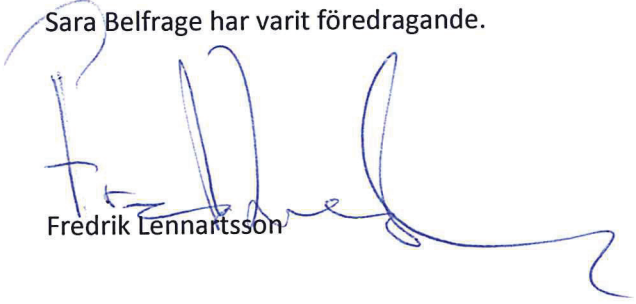
Utredningen pekar på betydelsen av att tillvarata patienternas och brukarnas engagemang och erfarenheter i utvecklandet av informationshanteringen. Vårdanalys ansluter sig helt till detta synsätt. För att detta ska bli möjligt är det dock viktigt att ge patienter och brukare en tydligare, formell roll i både samverkansorganisationen och i E-hälsomyndighetens arbete.

Vårdanalys betraktar således utrednings förslag till samverkansorganisation och samverkansnämnd som ett första steg i rätt riktning, och givet behovet av åtgärder inom detta område tillstyrker Vårdanalys därför förslaget. Samtidigt vill Vårdanalys understryka att bristen på fördjupad analys av alternativa modeller såväl som krav på omställningsarbete på olika nivåer inom vården och omsorgen gör det svårt att bedöma om förslaget är tillräckligt för att lösa de problem vars syfte det har varit att svara upp mot.

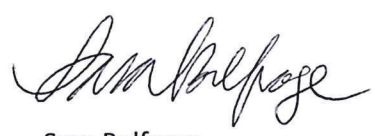
10 Förbättrad informationshantering i läkemedelsprocessen

Vårdanalys delar utredningens beskrivning av de problem som i dag kringgärdar läkemedelsprocessen, och ser behovet av förbättringar ur ett patientsäkerhetsperspektiv men också för att underlätta för uppföljning, forskning, utbildning och andra viktiga ändamål. Eftersom utredningens förslag innebär att ett ökat antal personer inom såväl vård och omsorg som andra verksamheter ges tillgång till patienters samlade läkemedelsinformation, ställer detta höga krav på ett välfungerande system som säkerställer att uppgifter inte görs åtkomliga för obehöriga. Utredningens beskrivning visar samtidigt att berörda verksamheter inte fullt ut lever upp till de lagkrav och riktlinjer som ställs i dag. För att kunna tillstyrka utredningens förslag hade vi således behövt en mer fördjupad analys av orsakerna till dessa brister och hur förslaget kommer till rätta med dessa brister visavi läkemedelslistan. De ändamål för vilka en samlad läkemedelslista behövs är tvivelsutan av stort värde, men det är samtidigt nödvändigt att patienter, brukare och medborgare kan känna tillit till att deras uppgifter hanteras på ett betryggande sätt.

Beslut om detta yttrande har fattats av myndighetschefen Fredrik Lennartsson. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Lars Grönwall och utredaren Rebecka Janols deltagit. Utredaren Sara Belfrage har varit föredragande.

Fredrik Lennartsson

Sara Belfrage